

Det Anarkistiska Biblioteket



Nationalismen och den moderna reaktionen

Rudolf Rocker

Rudolf Rocker
Nationalismen och den moderna reaktionen

Syndikalismen #4 1929

sv.anarchistlibraries.net

Den som trodde, att efter världskriget en avmattning av de nationalistiska tendenserna skulle inträda, har icke räknat rätt. Raka motsatsen har inträffat. Nationalismen har blivit starkare än någonsin förr och utgör för närvarande det ideologiska draperiet för den moderna reaktionen i fascismens form. Den moderna fascismen är ingen rörelse som framsprungit ur en enhetlig idégemenskap; den har icke endast en särskild karaktär för varje land utan till och med inom samma landområde skifter den i de mest skilda färger från republikanism till den extremaste monarkism. Gemensam för den är endast dess militära kuppmetoder och till en viss grad anhängarnas rashat och nationalistiska inställning. Och misstaga vi oss icke, är denna rörelse, som mer och mer utbreder sig i de olika länderna, icke enbart en de privilegierade klassernas rörelse, ehuru det är omisskännligt att den i första hand stödes och befrämjas av dessa och i sista hand gynnar enbart deras intressen. Det är otvetydigt att fascismen vunnit ett visst gehör till och med bland de arbetande klassernas bredare lager vartill bidragit icke minst de socialistiska partiernas sammanbrott under kriget. Det vore fåvitskt att överdriva betydelsen av fascismen, men farligt att underskatta eller alldeles ignorera den.

I.

Det fanns en tid då de flesta riktningarna inom den auktoritära socialismen - på några få undan tag när - uppfattade begreppet internationalism som ett fullständigt uppgående av de skilda folkstammarna och folkslagen i en abstrakt föreställning om mänskligheten. Man såg i mångfalden av folkens sedvänjor och språk endast konstlade hinder för den hungrande mänsklighetens broderskapssträvanden och drömde om ett snart undanröjdande av dessa skiljaktigheter, om införandet av ett gemensamt världsspråk, som skulle uttränga alla existerande språk och liknande saker. Särskilt en Wilhelm Weitling följde denna tankegång och sysslade som bekant, mot slutet av sitt liv med avfattandet av ett världsspråk.

Dessa naiva uppfattningar, vars förespråkare icke hade en svag aning om problemens vidd, äro ännu icke alldeles utdöda men tvingas allt mer att lämna rum för andra åskådningar. Den moderna socialdemokratien har själfvallet inga idéer gemensamma med sina föregångare från tiden för den s.k. skråkommunismen. De ha även för länge sedan uppgivit den uppfattning som de under årtionden förfäktat och som Marx och Engels formulerade i Kommunistiska Manifestet, nämligen att nutidens proletär ej äger något fosterland och att man därför ej kan beröva honom vad han icke har.

Tanken, att icke vissa nationella och politiska förändringar utan klasskillnader och ekonomiska motsättningar äro avgörande för arbetarklassen, har

Vi komma då till ett kapitel som här endast kan helt lätt beröras men som kommer att bli av största betydelse för den mänskliga rasens framtida utveckling.

Hela tendensen i kapitalismen särskilt i dess nuvarande imperalistiska fas är fördenskull så utomordentligt folkfientlig och för samhällets väl och ve så skadlig emedan dess bärare i de olika länderna fullfölja det uttalade syftet att lägga jordens alla naturrikedomar som kunde lände människorna till välsignelse under väldet av sina monopol och att kedja alla folk i det ekonomiska beroendets bojor. Och denna sida draperar denna stråtrövarpolitik som "värnandet om de nationella intressena".

Internationaliseringen av naturrikedomar som kol och mineraler etc. är därför en av de viktigaste förutsättningarna för socialismens förverkligande.

Genom samhälleliga fördrag måste möjligheten att njuta nyttan av dessa skatter garanteras alla folkgrupper, om icke nya monopol och följaktliga nya klassindelningar och ekonomisk trældom skall få fotfäste i samhällets sköte.

Blott på den vägen skall det lyckas människorna att slå den kapitalistiska, nationalistiska reaktionens huvudstyrka och rödja de vägar som leda till ett nytt land med bättre framtid.

tendensen att härma stormakternas alla dumheter och brott. Bästa beviset före detta äro de genom fredsfördraget i Versailles uppkomna nationella småstaterna som undertrycka det nationella fåtalet inom sina gränser med samma förkastliga medel, som förut använts mot dem själva. Vad vi arbeta för är inte internationalismen utan onationalism. Vi kräva rätten till fri sammanslutning för alla kommuner, alla regioner, alla folk och just på denna grund förkasta vi vaneföreställningen om den nationella enhetsstaten. Vi äro federalister, d.v.s. anhängare till ett förbund av fria mänskliga grupperingar, som icke äro nationellt åtskilda utan ömsesidigt genomtränga och befrukta varandra och som genom tusenhandas hänsyn av andlig, ekonomisk och kulturell natur äro sammanvuxna på det innerligaste.

Den enhet vi syfte till är en kulturell enhet, d.v.s. en enhet som har sin fastaste grundval i sina yttringars obundenhet. Det är enheten fotad på friheten, som av princip förkastar all mekanisering av mänskliga förhållanden och som först kan fullt utveckla sin verksamhet med utrotandet av all utplundring och allt statligt förmyndarskap. Vi hava alltid företrätt den synpunkten att alla folk ha den obrottsliga rätten att ordna sitt kulturella och samhällsliga liv enligt egen gottfinnande och till på köpet som självständigt led i ett stort mänskligt samfund. Denna synpunkt har som oftast fått uttryck i den frihetliga socialismens skrifter, vi äro endast av den åsikt att den tarvar ett viktigt tillägg. Den rör sig här inte uteslutande om ett politiskt eller social-etiskt problem utan samtidigt först och främst om vissa ekonomiska förutsättningar, som kunna säkerställa det politiska och kulturella oberoendet för de skilda grupperna och folken.

Att en människa födes som tysk, fransman eller ryss är helt enkelt slumpens sak varöver hon förnuftigt sett inte har någon som helst anledning till att yvas eller grämas. Av denna anledning äro även våra rasteoretikers och nationalisternas av olika kategorier, schatteringar konstmässigt konstruerade förutsättningar med deras vansinniga antaganden om tillvaron av utvalda och undermåliga folk så stormgalna och ärkereaktionära.

Men det är likaledes även en slump om ett folk eller en folkgrupp under loppet av sin historiska tid tvingats samman på ett område där man senare funnit rika naturtillgångar - kol, mineral och olja, denna slump torde icke förläna människorna inom ett sådant område något rätt att bilda monopol och hålla i ekonomiskt beroende andra folk som ej äro välsignade med sådana naturtillgångar.

blott få anhängare inom socialdemokratien i våra dagar, änskönt man jämt jonglerar med de gamla begreppen. Det stora flertalet av dess andliga ledare har redan för länge sedan upptäckt sitt nationella hjärtelag och anser fosterlandsförsvaret som en patriotisk och socialistisk plikt. Hur allvarligt denna plikt tages av dessa män visar oss med klassisk tydlighet den olycksdiga krigspolitik, som nästan samtliga socialistiska partier förde under de hårda åren 1914-1918. Och att de fruktansvärda erfarenheterna från dessa fyra blodiga år icke lämnat några nämnvärda spår efter sig hos ledarna för den tyska socialdemokratien, det visade strax efteråt deras ställning under den så kallade Ruhrkonflikten. De ha ingenting lärt och ingenting glömt och ha ånyo underordnat tyska arbetarklassens elementäraste intressen under storkapitalets och storindustriens och detta till och med i namn av de så kallade "nationella intressena" vilka i verkligheten voro Stinnes och Co. intressen.

Men inte bara socialdemokratien utan även dess sorgebarn, kommunistiska partiet, lät sig fullständigt fångas av den nationalistiska metafysiken och sökte t.o.m. överflygla socialdemokratien i patriotiska åthävor och nationalistisk frasedemagogi. Den kommunistiska pressen talade under Ruhrkonflikten redan om den röda arméns frammarsch och om avgörandet vid Rhen på ett sådant sätt att tyska nationalister måste le i mjugg.

Och detta fastän just Ruhrkonflikten i dess skilda faser utgjorde den ypperligaste illustration som kan tänkas till den kapitalistiska intressepolitiken som grundval för nationalistisk ideologi såväl på den ena som andra sidan Rhen.

Besättandet av Ruhrområdet var endast en logisk följd av densamma kapitalismens brottsliga maktpolitik som till slut ledde till världskrigets lössläppande och som under fyra års tid släpade folken till slaktbänken. I Ruhrkonflikten spelade intressemotsättningarna mellan den tyska och franska råämnesindustrien, vilken konflikt militära maktspråk hade avgjort till Frankrikes fördel, huvudrollen. liksom representanterna för den tyska råämnesindustrien under kriget hade varit de fanatiska försvararna av annexions-principen, så stod denna gång den ohöljda annexions-lustan hos den franska råämnesindustrien och dess organ "Comité de forges" bakom Poincarés politik. Samma syften som den tyska råämnesindustrien tidigare fullföljt, fullföljdes senare av den franska. Det rörde upprättandet av vissa monopol på det europeiska fastlandet under kontroll av vissa kapitalistiska grupper för vars brutala affärsintressen det så kallade "nationalintresset" fortfarande får utgöra, täckmanteln. Den franska råämnesindustrien planerade en förening av de lothringiska järngruvorna med kolgruvorna i Ruhr i form av en gigantisk industritrust, som skulle tillförsäkra dem det oinskränktaste monopol på kontinenten. Och då de industriella

intressena täckte intressena i skadestandsfrågan var besättandet av Ruhrområdet endast en tidsfråga.

Men redan innan saken hunnit så långt förekommo underhandlingar mellan representanterna för tyska och franska råämneshandeln för åstadkommandet av en fredlig d. v. s. i föreliggande fall en affärsmässig lösning av frågan, enligt vilken båda parterna skulle dra, fördel alltefter maktförhållandena. En sådan överenskommelse skulle säkert ha träffats, ty representanterna för tyska handeln hade struntat i Tysklands s. k. nationella intressen, så länge de hade sitt eget på det torra. Men då de engelska kolmagnaterna, för vilka uppkomsten av en fransk-tysk montantrust utan tvivel skulle varit ett hårt slag, ställde stora fördelar i utsikt för de tyska fabrikanterna, så visade sig plötsligt deras patriotiska hjärtlag och de läto allt bero på Ruhrområdets militära besättande. Tillsammans med de organiserade arbetarna och anställda organiserade de det passiva motståndet, och den stinnesköpta pressen stötte våldeliga i den fosterländska basunen, för att inom landet hetsa upp hatet mot "arvfienden" till kokpunkten.

Men när det passiva, motståndet, som hade kostat tyska folket oerhörda offer, slutligen upphörde, då väntade herr Stinnes icke på Stresemanns regering, utan underhandlade på egen hand med fransmännen. Och inte nog med detta: han sökte förmå de franska ockupationsmyndigheterna att påtvinga de tyska, arbetarna inom det besatta området tiotimmarsdag, samma arbetare, som ända till det passiva, motståndets sammanbrott hade varit hans allierade mot det franska kabinettet. Kan man i verkligheten tänka sig en bättre illustration på våra fosterländska skrävlares verkliga strävanden?

Poincaré tog Tysklands föregivna försummelse av kolleveranserna till Frankrike som förevändning för att låta sina trupper inmarschera i Ruhrområdet. I verkligheten var detta endast en uppbar fint för att förläna rövartåget lagligt sken. Det framgår redan därav att Frankrike vid denna tid - England undantaget - var Europas kolrikaste land och såg sig tvunget att belägga importen av Saarkolen med 10 proc. extra tull för att skydda de franska kolen på den inhemska marknaden. Faktum är, att man t. o. m. återsände 20 proc. av dessa kol till Tyskland och överhuvudtaget endast tillförde franska handeln 35 proc. därav. Följaktligen kunde icke alls vara tal om kolbrist som kunnat rättfärdiga ockupationen. Å andra sidan gjorde de tyska råämneshandeln och deras förbundna, storgodsägarna, som skördade jättelika vinster på den oerhörda nöden bland folket, allt vad de kunde för att förhindra alla försök till stabilisering av den tyska marknaden, emedan de på detta sätt bäst lyckades sabotera handelsens och jordbrukets beskattning och våldtra skadestandsbördorna

mångfaldigheten i det folkliga samlivet, den andliga dressyrens, "bildningen", som det kallas, triumf över naturlig fostran och karaktärsdaning, förtryckandet av personligheten genom ödslig kadaverlydnad, med få ord: våldförandet av friheten genom rätt statligt våld och själlös schablon. Redan Proudhon insåg detta klart, när han framhöll dessa ord för Mazzini, den framstående förespråkaren för den nationella enhetstanken i Italien. All ursprunglig karaktär i de skilda landsdelarna går förlorad genom denna centralisation - det rätta namnet på den så kallade enheten.

En stor centralistisk stat undertrycker friheten hos provinser och kommuner, till förmån för en högre makt, regeringen. Vad är då denna nationella enhet i verkligheten? Uppgåendet av de särskilda folkgrupperna vari individerna leva och erkänna varandra i en abstrakt nation, däri ingen andas och ingen känner den andre. I och med att man berövat människorna bestämmanderätten till sig själva tarvas det för att hålla den gigantiska maskinen i gång en statlig byråkrati, en legion ämbetsmän, för att skydda sig inåt och utåt tarvas en stående armé, tjänstemän, knektar, legodrängar. Detta skall representera nationens framtid. Denna storslagna enhet tarvar rykte, ståt, lyx, en aktningssvärd civilstat, beskickningar, pensioner, prästgäll.

I en sådan stat hålla alla dessa ut handen och vem betalar snyltgästerna? Folket! Den som talar för en enhetlig nation, han talar för en nation som är såld åt sin regering. Enheten är ingenting annat än en form för borgerlig utplundring, under bajonettens hägn. Ja, den politiska enheten i en stormakt, är borgarskapets herravälde. Därav bourgeoisens smak för enhetsstaten. Den snillrika fransmannen förstod den verkliga bevekelsegrunden för alla så kallade nationella enhetssträvanden och vad våra statsocialister från socialdemokraterna till de olika skotten av den ryska bolsjevismen än i dag inte kunnat se, det förutsåg han tydligt, ty hans blick var ej försvagad av den blinda statstron hos våra moderna partisocialister, som än i dag äro besvärade av jakobinska förelöparnas äggskal. All nationalism är i grund och botten till sin karaktär reaktionär och kulturfientlig, även om den arbetar med så kallade revolutionära medel. Detta gäller även om de nationella rörelserna hos underkuvade folk, ty det är icke uteslutande medlen varav en rörelse betjänar sig, som avgöra dess karaktär utan idéernas etiska värde dess folkenande eller folkskiljande syften. De nationalistiska rörelserna i länder som lyda under främmande herravälde, är inte riktade mot herraväldet som sådant; allt vad de syfta till är herravälde under egen flagga. Men man inbillar sig icke att våra småstater i princip äro bättre än de stora. Tvärtom är den politiska hätskheten och den nationella monarkiet där oftast starkare än i de så kallade stormakterna. Småstaten följer överallt

Det franska jakobindömet skapade först det abstrakta statsbegreppet jämte den abstrakta föreställningen om nationen.

Sedan dess vart idén om den "nationella enheten" lösen för de flesta borgerliga partierna, av vilka våra moderna statssocialister fått detta tvivelaktiga arv som så mycket annat. Den nationella enheten blev ingreppet av den kulturella utvecklingen, symbolen för den folkliga samlevnaden. Alla hinder som ställdes i dess väg, brännmärktes som "kulturfiendliga", som brott mot den "nationella andan". Och denna *fable cconvenue*, denna soppa som man stillatigande anammat, slår än i dag alla andar i sitt bann. Ja, nu mera än någonsin förr. Och ändock lär oss historien att raka motsatsen är det rätta. Ty det var inte perioderna av "nationell enhet" som voro mänsklighetens stora kulturrepoker utan perioder av nationell söndring och relativ frihet.

Nationell enhet har hittills överallt lett till kulturellt förfall och kulturens sjunkande. Det gamla Grekland, som var fullständigt söndrat både politiskt och nationellt och som ej kände till begreppet politisk enhet överhuvudtaget har icke desto mindre fött en av de storslagnaste kulturer, som vi hittills känna. Och senare när Alexander av Macedonien, som kände sig som "hellen", med vapenmakt genomförde Greklands nationella enhet då sinade de kulturella krafternas och anlagens källor, som ej kunde utveckla sig under despotismen. De fria städernas epok i Europa under medeltiden var en epok av den ytterligaste nationella och politiska söndring och detta till trots föddes under denna tid en kultur, som hittills ej funnit sin like i Europa. De märkliga minnesstoder i arkitektur och konst som den tiden lämnat efter sig åt oss, äro eviga värdecken över denna lysande fas av mänskligt framåtskridande. Men senare när den moderna staten planterade den "nationella enhetens" banér på ruinerna av denna stora kultur, då smalt den sista resten av kulturell storhet bort som snö i sol och det råaste barbari bröt in över Europa. Kasta vi en blick på Tysklands historia så finna vi en bekräftelse på samma företeelse. De rika landvinningar i andlig styrka och kultur i detta land datera sig från tiden för dess nationella söndring. Den klassiska litteraturen från Klopstock till Goete och Schiller, den berusande konsten under romantiken, den klassiska filosofin från Kant till Fenerbach, kulmen i dess klassiska tonkonst, allt detta tillhör denna tid. Men den "nationella enheten" utmärker den tyska kulturens sjunkande, sinandet av dess skapande krafter, militarismens och den själlösa byråkratiens triumf. Och detta gäller inte bara Tyskland. Italiens, Spaniens, Frankrikes och Rysslands historia är endast en upprepning av samma företeelse och annat är inte möjligt, ty den nationella enhetsstaten är ingenting annat än den statsform, vari de besittande klassernas maktprincip gjutits, uniformitetens seger över den rika

på det arbetande folkets skuldror. Markvärdets ständiga sjunkande lämnade dem det bästa tillfälle att stegra priserna på livsförnödenheterna i det oändliga och sålunda överföra de finansiella förpliktelserna, som ålagts Tyskland av segrarna, på den stora massan inhemska konsumenter. På grund av dessa ljusskygga manipulationer uppkom icke bara en hel här av valutaspekulanter, som pressade fram oerhörda vinster ur massornas ohyggliga elände, utan man gav även de franska kapitalisterna tillfälle att raka åt sig extra profiler genom det tyska valutaeländet. Sålunda hade Tyskland vid slutet av okt. 1921 enligt vittnesbörd av dåvarande franske finansministern Lasayrie levererat bränslematerial till ett värde av 2,571 milj. francs, varav endast 980 milj. francs gottskrevos landet på grund av markens fall. På så sätt skapade de präktiga tyska patrioternas affärsegoism ytterligare en särskild inkomstkälla åt "arvfienden" på bekostnad av de tyska arbetarnas ohyggliga utplundring.

I Tyskland liksom i Frankrike är det alltid arbetarklassen, som är den verkligt lidande delen, ur deras hud skära de maktägarande i båda länderna remmar. Medan kapitalismen i alla de krigförande länderna gjorde oerhörda krigsvinster, och nästan höll på att kvävas i sitt eget fett, måste miljoner proletärer med sitt blod göda slagfälten världen runt. Också nu, då kriget endast ändrar sina former, äro arbetarna i alla länder de betungade medan monopolismen slår klingande mynt av deras armod.

II

Det är svårt att fatta, huru det inför sådana nedslående fakta ännu kan finnas människor bland socialister av olika riktningar, som äro villiga att låta spänna sig framför den nationalistiska reaktionens vagn. Enligt vår mening ligger orsaken härtill i den inskränkta tron på staten, som det stora flertalet av nutida socialister hyser. I verkligheten ha alla nutida politiska arbetarpartier blivit en nödvändig del av den nationella staten, utan att dock stora mängder av deras anhängare kommit till medvetande av detta faktum. Så länge dessa partier innehade rollen av parlamentarisk opposition mot borgarstaten, tryckte deras kritik alltjämt på vissa orimligheter som äro utmärkande för statens väsen. Men i och med att de själva kommo i den omständigheten att nödgas bilda regering eller deltaga i s.k. koalitionsregeringar, försvann även deras kritik av staten och lämnade rum för den obegränsade tro på staten som utgör ett av den nutida reaktionens säkraste fästen. Och denna inställning är även avgörande för deras hållning gentemot nationalismen. Liksom de endast kunna föreställa sig samhället i en statsofrm, så uppfatta de folket endast som nationen.

Men mellan folk och nation råder samma skillnad som mellan samhälle och stat. Alla samhällseliga organisationer äro naturliga bildningar, som ha utvecklat sig under inflytande av vissa livsvillkor, och vars grundval bildas av det gemensamma intressets tillgodoseende.

Statlig organisation är en konstprodukt, som påtvungits människorna utifrån och vars egentliga syfte är att försvara ett privilegierat fåtals intressen på flertalets bekostnad.

Ett folk är den naturliga följden av en samhällselig organisation, en sammanslutning av människor, som nödvändiggjorts av ömsesidiga åligganden, av gemensamt språk och vissa egenheter i kultur, sedvänjor o.s.v. Detta gemensamma drag lever och verkar i varje särskild medlem av folksamfundet och utgör en viktig del av dess kollektiva tillvaro. Ett folk kan icke med konstlade medel drivas fram, lika litet som det kan förstöras med våld, såvida man icke utrotar hela folket.

Ett folk kan underläggas främmande herravälde och dess naturliga utveckling påverkas med konstlade medel, men det skall aldrig lyckas att förkväva dess naturliga psykiska och kulturella egenheter med våld. Tvärtom framträda dessa ännu tydligare under främmande ok och utgöra under sådana förhållanden ett slags skyddsmedel för folkenhetens bestånd. Engelsmännens erfarenheter av irländarna, österrikarnas av tjekerna, ungrarnas av jugoslaverna, tyskarnas av polackerna för att nu blott anföra några exempel bland tusenden äro klassiska bevis för fastheten i samhörighetskänslan som man sökt med våld förkväva.

Även judarna kunde i detta sammanhang anföras som typiskt exempel. Man ser till och med mycket ofta när ett av främmande nationer erövrat folk står kulturellt högre än förtryckarna, hur de senare så att säga uppsugas av den högre kulturen.

Så t.ex. erövrade krigiska mongolhorder Kina, men inom loppet av några generationer hade mongolerna förvandlats till kineser, enär deras primitiva kultur icke var vuxen styrkan och förfiningen i den kinesiska. Samma företeelse visade sig i Italien som under århundraden inkräktades av barbariska folkstammar. Men landets högt framskridna kultur besegrade återigen det brutala våldet i barbarvåldet vilket i längden endast bidrog till att föryngra och på nytt befrukta den gamla kulturen.

Detta är fullt naturligt ty ett folk låter sig lika litet inpressas i främmande seder och bruk och ideologier som en individ kan intvingas i den trånga ramen av en främmande personlighet. I de fall då ett naturligt närmande och fullständig sammansmältning av olika folk äga rum, sker detta alltid frivilligt och helt

omedelbart genom naturlig anpassning, men aldrig på det brutala våldets väg. All mänsklig kulturgemenskap uppkommer på detta sätt.

Men nationen är alltid den konstlade produkten av ett regeringssystem, liksom ju även nationalismen i grund och botten ingenting annat än statens religion. Medborgarskapet i nationen bestämmes aldrig av naturliga inre orsaker, utan av rent yttre förhållanden och statsförnuftiga grunder, bakom vilka naturligtvis alltid dölja sig vissa klassers särintressen. En handfull politiker och diplomater som helt enkelt äro det privilegierade fåtalets i staten ombud avgöra godtyckligt över tillvaron och framtiden för vissa människogrupper, som måste underkasta sig deras maktbud emedan de icke kunna freda sig på annat sätt och ingen som helst bestämmanderätt står dem till buds. Så gingo t.ex. innevånarna i nuvarande franska Revieran till sängs som italienare och vaknade följande morgon som fransmän enär en flock diplomater under natten hade så avgjort deras öden.

Innevånarna på Helgoland voro den del av den engelska nationen och lagliga undersåtar under den engelska regeringen, men när det föll denna in att slumpa bort den åt Tyskland underkastades även deras nationalitet en radikal förändring. Om såsom deras största förtjänst dagen före avträdanet räknades att vara engelska nationens utpost, så tolkades dagen efter avträdanet denna deras högsta dygd, som grävsta synd. Sådana exempel finnas i mängd i historien. Man betraktar blott det avita i bestämmelserna i fredsfördraget i Versailles och man har den ypperligaste illustration på hur nationerna tillverkas.

Det är just den moderna författningsstaten, som har utvecklat nationsbegreppet och nationalismens väsen till dess yttersta konsekvenser. Den oinskränkta monarkien, som så att säga utgjorde den fetischistiska perioden i statens utvecklingshistoria och där enväldshärsakren var det synliga uttrycket för hela massan av rättslösa undersåtar som en stor för mjölkande avsedd hjord. Av dessa orsaker drogo de dem endast i sällsynta fall ut till det s.k. fosterlandsförsvaret, som de annars uppdrogo åt en armé av yrkesknektar.

Det var först den moderna staten som till ingen nytta hade givit alla medborgarna medbestämmanderätt i regeringen genom införandet av allmän rösträtt, som förde idén om nationen till egentlig blomning. "Borgaren" kände sin plats som "undersåte" och hypnotiserad av sina nyförvärvade politiska rättigheter, måste han nu även dela de ur dessa "rättigheter" uppstående "plikterna". Valurnan blev den mänskliga personlighetens offeraltare, röstsedeln det friviliga andliga och ekonomiska slaveriets urkund.

III